

Hrvatski List

izlazi u Puli, svaki dan u 6 sati ujutro

Pojedini broj 8 helera

Mjesečna pretplata 2 K 40 h

Oglasi 30 h Petit-redak

Godina II.

Odgovorni urednik:
Josip Hain, Pula

Utorak, 25. travnja 1916.

Tiskom i nakladom
Jos. Krmpotić, Pula

Broj 285

Naše hrabre čete krvavo suzbile pet talijanskih navala.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 24. travnja. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Bojuna je djelatnost bila jučer na čitavoj fronti znatno slabija, nego li obično. Lagum, što ga je neprijatelj upalio istočno od Dobromuca oštetio je jedino ruske jarke.

Talijansko bojište.

Bojevi na južnom rubu doberdopske visoravni traju dalje. Više navala, što su ih bersaglieri poduzeli, skrsilo se je o našoj vatri. Na Col di Lana suzbila je naša hrabra posada na sljemenu krvavo 5 neprijateljskih napadaja.

Jugoistočno bojište.

Na jugoistočnom bojištu mir.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. H ö f e r, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 24. travnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Skoro na čitavoj zapadnoj fronti bilo je živahnije topovske djelatnosti, nego li posljednjih dana. Na mnogim mjestima uspješni poduzeti njemačkih opходnja. U području Mose suzbili smo manje francuske napadaje s ručnim granatama protiv naših šumskih položaja sjeveroistočno od Avo-courta. Isto su se tako u noći izjalovili slabiji neprijateljski napadaji istočno od Mort Homa. Jača im se je navala u okolici dvorca Thiamont sasvim skršila pred našim redovima.

Oborili smo engleski dvoplošac u zračnoj borbi istočno od Arrasa. Posadu smo zarobili.

Rusko i jugoistočno bojište.

Nema ništa novoga.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 24. travnja. (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračka fronta.

20. i 21. travnja poduzeli neprijateljski napadaji kod Bejtisa bijahu lahko suzbijeni. Od 21. do 22. t. mj. o poduze opstrijeljavo je neprijatelj naše položaje kod Felahije na lijevom brijegu Tigrisa. Prama podne porasla je žestina opstreljivanja te je neprijatelj sa jednom divizionom i pol poduzeo napadaj na tu frontu. Ali naše su pričuve neodvlačno i naglo izvršile protu-

navalu, te su nakon dvosatnog boja na noz potjerali u bijeg neprijatelja, koji je ostavio na bojištu 2000 mrtvaca, Neprijateljski gubitci u bitci od 22. t. mj. iznašaju više od 3000 momaka, naši su gubitci neznatni.

Kaukaska fronta.

U centru iznenadili smo neprijateljsko odjeljenje od 100 momaka, kod česa je na neprijateljskoj strani pao jedan časnik i 10 momaka. Ostali su pohjegli. U istom odsjeku poduzeti neprijateljski napadaj sa silom od 2 bataljuna bijaše našom protunavalom suzbit, kod koje smo prilike uništili polovicu neprijateljskih sila. Na lijevom smo krilu, u obalnom odsjeku, zaustavili pojedinačne neprijateljske napadaje.

Brzobjavi.

Rat.

Boj o Verdun.

Lugano, 22. Vijesti, što iz Francuske dolaze u Italiju te govore o uspjehu bojeva oko Verduna, ne izražaju baš mnogo nade. U stručnim krugovima nikako se ne očekuje uspješna obrana od njemačkih navala onim čvrstim priznizjem, kojega pokazuje francusko novinstvo. Iz vjerodostojnih vijesti proizlazilo, da su u Parizu, obzirom na sadašnje stanje bojeva o Verdun, prisiljeni ozbiljno računati sa skorajšnjim padom tvrđave. Već se misli i na to, da se pripravi što snažnije utemeljenje uzmaka za slučaj, da se iskaže, da je napuštanje Verduna neizbježno.

Njemačka.

Povratak drž. kancelara u Berlin.

Berlin, 24. (D. u.) Državni kancelar, vraćajući se iz velikog glavnog stana, dospio je ovamo.

Njemački glasovi o američkoj noti.

Berlin, 23. Govoreći o američkoj noti veli „Vossische Zeitung“ i sljedeće: Vazmeni diplomatski dar, što ga je Wilson poklonio njemačkom narodu sličan je gorkoj jezgri u bodljikavoj lupini. On zahtijeva, da se Njemačka odrekne najuspješnijeg obrambenog oružja, protiv engleskog rata izgladjenja. Time je Wilson pretao biti neprijetan obzirom na njemačko-engleski rat, te je postao sekundantom Engleka, koji je pripravan, da odbije njemački udarac, ako bi taj bio previše pobegljivan. List smatra prijedlog sa prekinućem diplomatskim odnosima kao vrlo ozbiljan događaj, čiji se zamašaj mora vrlo savjesno posmatrati.

Njemački se narod snije nadati, da će odgovor biti na visini važnosti, ali može se i nadati,

da će američki narod, u čijim rukama leži zadnja odluka, pravedno ispitati njemački odgovor, onom pravednošću, koja je uvijek dičila veliki, slobodni narod preko Oceana.

„Berliner Tagesblatt“ veli: Velika većina njemačkog naroda ne želi rata sa Amerikom, ali on će podnijeti i najteže, ako se to ne može odstraniti.

Konservativan „Deutsche Tageszeitung“ drži, da je vojničko, cilju odgovarajuće, vođenje podmorskog trgovačkog rata, vojno sredstvo, koje mnogo više vrijedi, nego li dosadašnje besplodno stanje među Njemačkom i Udruženim državama. List je uvjeren, da je ono vojno sredstvo kod i kamo manje štetno, nego prekinućee diplomatskih odnosa, dapače manje od samoga njemačko-američkog rata. Oko toga se vrti cijelo pitanje i njegova odluka.

Rusko-japanski ugovor.

Kopenhagen, 23. Kako moskovsko „Rusko Slovo“ iz Tokija javlja, saopćuje japanski list „Nisi Nisi“, da je između Japana i Rusije postignut ovaj sporazum: Rusija prepusta Japanu kinesku dvotračnu željezničku prugu od Čančuna do blizu Harbina. Japan se nasuprot obvezuje, da će Rusiji do svršetka snabdjevati oružjem i municijom, u koliko će najviše moći. Rusija da će opet ići na ruku Japancima, koji se bave u Istočnoj Sibiriji, na sjevernom dijelu otoka Sahalina i u sjevernoj Mađuriji poljudjelstvom i trgovinom, i obvezuje se, da ne će obzirom na svoje vojničke pripreme praviti nikakvih nesporazumaka. Glede na ove ili one mjere, koje bi možda Japan u Kini poduzeo, neka ne računna na rusku pripomoć.

Rusi u Marsilji.

Genf, 23. Kako javlja lyonski „Progress“ iznaša broj u Marsilji iskrcanih četa 5000 momaka. Oni će tri sedmice ostati u nekom taboru, da se tamo oporave od truda i putovanja po moru, koji je trajao više sedmica, te će ih nakon toga poslati u Pariz, gdje će sudjelovati kod neke svečanosti.

Amerika.

Wilson utemeljuje notu.

Berlin, 24. (D. u.) Zastupnik Wolfbureaua javlja iz New-Yorka: U adresi na kongres izjavio je Wilson obzirom na put, kojim se namjerava krenuti za slučaj da Njemačka odmah ne izjavi, da neodvlačno odustaje od dosadašnjeg načina vođenja rata sa podmornicima sljedeće: „Do te sam odluke došao sa dubokim sažaljenjem. Uvjeren sam, da će se svi razumni Američani iskreno protiviti mogućnost postupanja, kojega smo uzeli kao cilj, ali ne smijemo zaboraviti, da smo na neki način i uslijed pritiska okolština, postali neodgovornim zagovornicima čovječanskih prava te da ne smijemo štjetiti i mirno gledati, kako ta prava bivaju posve mimoizložena. U ruseđoj bujici toga groznoga rata smo obzirom na naša prava

kao narod, i obzirom na našu svijest, kao zastupnici prava neutralaca cijeloga svijeta, i obzirom na pravo shvaćanje covječanskih prava dužni, da se svom ozbiljnosti i stalnošću postavimo na stanište, koje sam ja prihvaćam, računajući na vaše odobrenje i vašu pomoć. Svi ozbiljno misleći muševci moraju se ujediniti u nadi, da će njemačka vlada, koja je inače nastupala kao boriteljica za čovječnost, priznati opravdanost naših zahtjeva, te da će ih u onom smislu primiti, u kojem su oni postavljeni bili.

Neutralne države.

Promjena u Kitajskom kabinetu.

Peking, 24. (D. u.) Reuter. Tuanšijal je preuzeo ministarsko predsjedništvo, vojnu listnicu, te sastav novoga ministarstva. Yansjaka je privolio, da odstupi civilnu oblast ministarstvu. Nade je, da će Tuanšijal, kao ministarski predsjednik pomiriti jug.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 21. Službeno izvještaj od 20. o. mj.:

Zapadna fronta.

Neprijateljsko je topništvo opstrjeljavalo okolis mostovne glavice kod Uxkulla. Južno od jezera Drisvjati topnički bojevi.

Kaukaska fronta.

Uz obalu zaborila je malena jedna naša izvidnica pod vodstvom potporučnika Kovalkova, koja je progonila neprijatelja, stono se je nalazilo u brzom bijegu, iz zasjeđe 7 turskih časnika i 190 monaka. Oni su pripadali pukovniji, koja je nedavno stigla iz Garigarda u okoliu Trapezanta pod vodstvom jednog njemačkog časnika. U Trapezantu osvojili smo topova od 15 centimetara promjera. Grad sam nije stradao od ratnih operacija. Tursko je stanovništvo pobješlo, a kršćani su naše čete oduševljenim poklicima pozdravili.

Francuska.

Paris, 21. Službeno izvješće od 20. o. mj. 3 sata poslije podne:

U Argonaama borba s minama kod visa Chevauchee, koja je po nas povoljno prošla. Postili smo u zrak jednu minu, koja je razorila neprijateljske podzemne radnje. Na desnoj su obali Mose izvele naše čete jučer u veće živalan napadaj na neprijateljske položaje sjeverozapadno od ribnjaka kod Vauxa. Poslo im je za rukom, da zaposjednu dijelove neprijateljskih jaraka te osvoje utvrđeni nasip. Kod toga je poduzeća, koje je zadalo neprijatelju teških gubitaka, zarobljeno 10 časnika, 16 podčasnika te 214 monaka. Osim toga smo zaplijenili više strojnih pušaka i vojnog materijala. U Woever razorna vatra našeg topništva na spojne puteve neprijatelja. S ostale se fronte nema ništa važnijeg da javi.

Službeni izvještaj od 20. o. mj. u veće: U Argonaama je opstrjeljavalo naše topništvo spojne puteve iz fronte neprijatelja i sume oko Malancourta. Zapadno Mose jaka topovska djelatnost u odsjeku visine 304 i Avocourta. Napadajem u oklici Morte Homme mogli smo poljerati neprijatelja iz nekoliko komada jaraka, što ih je zasjelo 10. tek. Istočno Mose zestočka topovska vatra u oklici Douaumonta i Vauxa. Nekoliko artiljerijskih salva u dolini kod Woever. Na ostaloj je fronti dan mirno prošao.

Engleska.

Paris, 21. Prošle je noći napao neprijatelj iz zastočke topničke pripreme na naš položaj u okolišu Yperna. Na četiri je strane, i to kod St. Eloi, Le Bluff, Wielje i na cesti Ypern-Langemark prodrla njegova pješadija u naše linije, no bila je svagdje suzbijena, osim kod St. Eloi, gdje su Nijemci zauzeli dva lijevka, i na cesti Ypern-Langemark, gdje još neprestano drže u posjedu jedan naga oduzeti streljaci jarak. Kod Mamezta nije mogao slabi jedan neprijateljski napadaj stići do naših jaraka. Na obje je strane bilo prilične djelatnosti s minama oko kamenoloma južno od Givenehy-en-Gohalle: naš je uspjeh bio bolji.

Italija.

Rim, 23. Službeno izvješće od 22.: Topovska djelatnost u srezu od Tonola u dolini Ledro i na dijelu fronte od Rovereta do gornje doline od rijeke Colamento (potok Maso Brenta). U dolini Sugana napao je neprijatelj sa većim silama

naše položaje zapadno od potoka Larganza. Zauzastavljen najprije nasom vatrom, bio je na to protunavalom suzbijen i ostavio na bojistu mnogo lješina. Opet se je ustanovilo, da neprijatelj upotrebljava pušanih melaka sa raspršljivim tanetom. Na gornjem toku rijeke Cordevole nastavlja se napredovanje naših četa preko vrhunca Lana. Oteli smo neprijatelju četrdesetak zarobljenika i jednu strojnu pušku.

Uz Soeu i na Krasu nešto topovske djelatnosti, u odsjeku Plave žešće pucaje. Naši su topovi razvalili neprijateljske utvrde preko Zagore, otkrvaši branitelje, koji su bili oboreni dobro odmjerenim hicima.

Bojne polijane.

Verdun.

Francuzi su u četvrtak poduzeli na verdunskoj fronti ponovne protunavale i to u većem opsegu nego obično. Iz taktike protunavale može se zaključivati, da se tu radi o akciji većega stila, moguće o općenitijem protunavali, koja ide za tim da poboljša općeniti položaj na onoj fronti. To mnijenje podupire i vijest o posjeti verdunskih četa po predsjedniku Poincearu i vojnom ministru Roquesu, koji je imao da oskoli čete. Sudeći po službenim izvještajima, nije ta protunavala imala do sada nikakvih uspjeha. Razumljivo je, da hoće francusko vojno vodstvo učiniti sve moguće, da održi Verdun. Ono znađe, kakve bi posljedice imala odluka na ovoj fronti i što je sve u savezu sa padom Verduna, akoprem francusko novinstvo izjavlja, da ne bi pad te tvrđave doveo do nikakvih važnih strateških promjena. Nema dvojbe, da će sistem njemačkog djelovanja osujetiti namjeru francuskog vojnog vodstva. Što su žilavije i strašnije francuske protunavale, tim veće gubitke zahtijevaju, ovisne od odluka napadača, koji ih nadmašuje u silodosti djelovanja, i koji znađe iskoristiti položaj, vrijeme i snagu svoju tako, kako mu se najboljeprčinja, ne mogu Francuzi, da provedu nijednoga od svojih planova, te moraju situaciju uzeti tako, kako im je neprijatelj nameće, pa bila ona po njih štetna, teška i bez dobrih izgleda, te ne mogu stediti svojim silama. Tako moraju oni doprinijeti velikih žrtava, koje im ne donasaju nikakvih protivnih uspjeha. Da je položaj Francuza na verdunskoj fronti vrlo neugodan, potvrđuju nam i izvještaji iz Italije, koje govore o mogućnosti brzog pada Verduna.

Domaće vijesti.

Imenovanje. Njegovo Veličanstvo je imenovalo nadporučnikom-auditorom u pričuvu za vrijeme rata ratnog dobrovoljca Eugena Markovića pješake pukovnije br. 97.

Promet sa kolima u noćno doba. Sve one osobe, koje trebaju u noćno doba kola u svrhu važnog posla ili za vožnju do kolodvora, imadu ista najkasnije do podne istog dana naručiti, da dotičnom vozaru omogućeno bude jošte za vrijeme uredovnih sati priskrbiti si od redarstvenog odjela c. k. vrdvajskog odjela potrebitu za to dozvolu za promet u noćno doba. Ista će se izdati samo uz navod imena vozeće se osobe i svrhe vožnje.

Posiljanje uzoraka robe vojne pošte. C. i kr. poštansko ravnateljstvo u Trstu javlja: Pošto se općenitvo još uvijek ne ravna prama uvjetima glede raspolijanja uzoraka robe vojne pošte, premda je isto bilo opetovano najtočnije pučeno objavom poštanskog ureda te putem novina, objelodanju se ponovno ove odredbe:

1.) Uzorci robe pripusteni su jedino do težine od najviše 350 grama.

2.) Posiljke sa pokvarljivim sadržajem, kao svježe kobasice, slanina i slično ne primaju se, niti bivaju dalje otpremljene. Kao kod paketa vojne pošte tako i kod uzoraka robe vojne pošte zabranjeno je priključiti im predmete, koji se lahko zapaljuju te koji mogu da eksplodiraju (žigice, benzin, napunjene užigalice na benzin, petrolej, žesta i slično).

3.) Sve su posiljke, koje nijesu dovoljno čvrsto pakovane prama zahtjevima vojnog prometa, isključene od otpreme.

Sve staklenice sa (ne upaljivim) tekućinama moraju se pakovati u drvenim kutijama, koje se

NOVO! NOVO!
KINO
Crvenog križa
ULICA SERGIA BROJ 34.
predvajati će danas dne 25. travnja film
„Gospodin bez stana“.

komad u 3 čina.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Početak prve predstave u 2; zadnje 6:20

ULAZNINA: I. prostor K 1; II. prostor 40 filira.

Imaju napuniti sa dostatnom količinom upijaćih tvari.

4.) Naslov mora da je tačan i jasan. Osim toga ima se na svakoj pošiljci navesti ime i naslov pošiljalca.

Kino „Politeama Ciscutti“. Pošto je predstava filma „Tijelo i duša za domovinu“ potpunoma zadovoljila posjetioce, to će se ista na sveopći zahtjev ponoviti jošte danas i to po posljednji put.

Iz Banovine.

Dizimo spomenike našim junacima. Vojnički su krugovi zapodjeli lijepu ideju, da se dižu spomenike našim junacima. Oni stavljaju na razmišljanje tri predloga: 1. Da se postavi stupić (o prlici jedan metar visok, a na njemu ime junaka i ratista, gdje je pao. Ti bi se stupići imali postaviti na najljepšem mjestu posjeda pokojnikov, a imao bi biti neki memento, koji bi uvijek podsjećao oca, majku, ženu, djecu i rođjake na slava djela njihovih osvaja. Takovih stupova nadjeno je sijaset na Balkanu prigodom srpske vojne i to na najljepšim mjestima. Naši su časnici u Srbiji nailazili skoro pred svakom kućom na ovakove stupove, a na glavnom trgu u pojedinim mjestima bilo je kadkadva postavljeno 50 do 60 ovakvih spomen stupova. Osim ovoga zgodan je i 2. način, naime, da hrvatski umjetnici izrade ploče, koje bi se smjestile na kuću, u kojoj je pokojni junak prebivao i živio. Te bi ploče imale biti izradjene sa ukusnom ornamentikom i sa nadpisom „Palim junacima“, pa da se na tom spomeniku uklesu imena dotičnih pokojnika, pripadnika općine. To bi doduse bilo skupocijenije, ali krasan spomenik, znak hrabrosti dotične općine prama uspomeni hrvatskih junaka. Općine bi mogle naći sredstva u vlastitom djelokrugu, da se ti spomenici uzmognu postaviti. Bilo bi svakako dobro i poželjno, da hrvatski umjetnici izrade skicu takovih stupića i spomen ploča i da to objelodane ili ustupe vojnim oblastima. — Slavci svoje junake, slavimo svoju povjest, svoju prošlost, na kojoj moramo da gradimo svoju budućnost.

Stogodišnjica Bogoslava Šuleka. Dne 20. travnja, navršilo se je sto godina, otkad se je rodio dr. Bogoslav Šulek, jedan od najplodnijih hrvatskih književnika. On se je rodio u Subotini, u njetranjskoj županiji 20. travnja 1816. od slovačkih roditelja. Upoznavši se za vrijeme svojih nauka u Požunu ne samo s ilirskim pokretom u Hrvatskoj, nego i osobno s nekim Hrvatima, krenuo je Šulek g. 1839. u Zagreb, da radi u kolu lirica. U Zagrebu je u Županovoj tiskari izučio stigarstvo pomagajući sa Jakovom Uzarevićem i Antunom Mažuranićem, usavršio se je u hrvatskom jeziku tako, da je već iz prvih godina, što ih je proveo bio u Hrvatskoj, poslao primjerom, kao valja hrvatski pisati.

Bavio se je publicistikom, braneći u političkim člancima hrvatsku državost, sastavljao školske knjige, obradivao hrvatski ustav i državno pravno (Naše Pravice) sastavljao rječnike (poznat je njegov odlični njemačko hrvatski rječnik), a napose valja istaknuti, da je on godine 1868., kad se je u Hrvatskoj uvodio domobranstvo, bio utemeljitelj terminologije za vojničke predmete. Bio je slaba tijesna ustroja. Jedva što su mu bile tri godine, pogazi ga konj na ulici. Kad je prvi put otišao iz

očinskog doma u Požunu, probode mu vol rogom donju usnicu i izbjie mu dva zuba. Kakih deset puta prelomio je u Zagrebu sad ruku sad nogu. Zato i izmislile njegovi prijatelji dosjetku, da zagebačke novine imaju permanentno slozenu vijest: „Šulek je opet nogu slomio“. Bogoslav Šulek doživio je ipak starost od blizu 80 godina. Sahranjen je u Zagrebu na mirogojskom groblju, u arkadi Ilicaca. Izvusa uspomeni Bogoslava Šuleka!

Iz Dalmacije.

„Narodni List“ iz Zadra donasa:

Počasni građanin. Općinsko vijeće u Muću imenovalo je Nj. P. gosp. c. k. namjesnika grofa Marija Attensa počasnim građaninom.

Za promet stranaca. Kako već javimo u zadnjem broju, bilo je raspusteno društvo za promet stranaca, s pomanjkanja članova. Nu sada je vladala preuzela njegovo postojanje, te ustanovila poseban uređ, imenovav upraviteljem prijašnjeg tajnika društva g. Bakotića. I članovi uvršene društva ostaju u svojsvoj konsulentata za rad, koji će se razviti nakon rata. Predviđa se, da će se onda promet stranaca u Dalmaciji bujno razviti.

Poginuli na bojištu. Na talijanskom ratištu padose junačkom smrću vrijedni pomorski kapetan Jozo Knežević pok. Daniela iz Vinjerca i Rajmund Pasarić, kandidat prava iz Dubrovnička. Vjčni im pokoj, a rodbinama saueće!

Netemeljita vijest. U zadnjem broju prijepišmo vijest iz Dubrovnička, da je na talijanskom ratištu poginuo dr. Antun prof. Gozze. Sad javlja „P. C. Hrvatska“, da je vojno zapovjedništvo na pitanje roditelja odgovorilo, da je živ i zdrav.

Preminula je u Milni. u 68. godini života, gospodnja Jere udova Buzolića, majka g. Zdra. Stjepana Buzolića u Zadru. Bijaše udana i plemenita sinupra i majka. Vjčni joj pokoj, a uciviljenim sinovima najdublje zalovanje!

Imenovan. Gosp. Dujam Bui imenovan je upraviteljem glavne carinane u Splitu, a gosp. L. Nakić kontrolorom četa carinara.

Visi carinarski nadzornik g. J. Szomer stavljen je, na vlastitu molbu, u trajno stanje mira.

Ratna tehnika u Boki Kotorskoj. „Noue Freie Presse“ javlja: Zbog nepreslamih kiša obala kotorskata pretvorena je u pravu močvaru. S toga je velika potreba automobila. Ali to gospodstvo automobila ne će dugo potrajati, jer je načinjena željeznica na užetu od žice, koja je već počela svoj promet. Ova je željeznica, koju je u šest samih nedjelja sagradila jedna željeznička kumpanja, pod vodstvom nadporučnika Brusieća i koja već vodi do ceste na Krstacu, jedan od najvećih tehničkih uspjeha, koje je iznio svjetski rat. Jedino onaj, tko pozna teren, preko kojeja vodi željeznica, i neizmjerne poteskoće, koje je trebalo svladati, može suditi, kakvo je to veličajno djelo.

Kolera. Iz Kotora javljaju, da od 6. o. m. više nije bilo ni jednog slučaja bolesti. Sanitarna je vlast poduzela sve mjere. Od gradjanskih bolesnih osoba umriješše samo četvorica.

Nade u ljetinu. Javljaju iz okolice dubrovačke, da su loze opupčele, a u prisoju i mladica omakla, pa lijepa roda obećava. Iste vijesti dolaze i iz makarskog primorja.

Zakladi za udovice i siročad. Pjevački zbor hrvatske gimnazija u Zadru predao je preko upra-

Od Barba Mate.

(Nastavak i svršetak.)

„Quare conturbas me“, kad su dosta „conturbata ossa mea“, reče vojnik u kutu, tarući si obim šakama oči, kad se iz sna probudi.

— Šta može biti to, što vas „konturbira“, ako se snije znati? — upitah ga ja skoro nehotice.

— Eh, gospodar moj — odvrati mi on — zlo i naopak. Ja sam vojnik, žena mi je u bolnici, a dvoje mi je djece minule sedmice umrlo u barakama od kužnih bolesti. Već je više dana, da putjem i više noći, da ne spavam; drijemam samo onako na hipove, kad me san svlada. Duševna mi je snaga potištena, a kosti slomljene!

— Ja vas sažaljujem, jer znam, što su nesreće! Nu, pričajte mi, ako vas ne boli, kako se to dogodilo?

— Boku rat i ja bih pozvan u vojničku službu. Kod kuće ostavih bolesnu ženu sa četvero male djece. Ženi bivalo svaki dan gore, dok napokon bih prisiljen, da ju odvedem u bolnicu. Djeca ostade sirote bez oca i majke kod jedne tetke, koja se starala za nje ko majka. Dodje vrijeme, da stanovnici naših sela morashe evakuirati. Najprije ih nastaniše u Ugarskoj, gdje im nije bilo loše, a

viteljstva zavoda vladinom savjetniku gosp. Stjepanu Škarici 150 K za povećanje fonda za pomoćni udovicama i siročadi naše ozružane sile.

Ša zadarake ribarnice. Na Veliki petak, nije bilo maksimalnog cijenika. Ribari su prodavali ribu po što su htjeli. pokazali su se zbilja dostojni vremena! Prodavalo se po 4, 6, 8 i 10 K kilogram. Jedino je bila ograničena cijena gericama i tako je siromasan svijet, u koliko je dostajalo, mogao kupiti gerica po 80 para kilogram.

Cijena ulju. Cijena ulju, što ga se prodavalo u Zadru posredovanjem aprovizacionoga odbora, nije bila, kako pogriješno javimo, 6 K i 40 para, već samo 6 K, prama maksimalnom cijeniku.

Razne vijesti.

Štovanje smaknutih u Italiji. U Londonu izlazi list „Folklore“, u kojemu imade veoma znamenitih i važnih priloga o obicajima kod različitih naroda. U posljednjem broju izvješuje taj list o neobičnom nekom kultusu, što no se nalazi kod Talijana. U gradu Palermu ima naime crkva, koja je poznata pod imenom „Chiesa delle anime de corpi decollati“ (crkva onih, kojima je odubrljena bila glava). No ne samo u Palermu je njegovoj okoliša, nego iz čitave Italije hotocasti narod u ovu crkvu, jer je uvjeren, da će vjernici tim stovanjem i holocascenem biti osjezurni proti tatovima i razbojnicima. Ima ondje starih bakoreza, koji predočuju, kako su smaknuti zločinci opet oživljali, te ponoo započeli starim svojim zanatom. Svi oni koji botuju na ranama, mogu od njih da primaju pomoći i lijeka. Nadalje vjeruju, da oni u noći hodaju naokolo i pružaju onima, koji trpe i boluju, savjete i lijekove. Često, tvrde stanovnici grada Palerma, da su vidjevali ovakove „ljudu bez glave“, kako seču u bijelim haljinama po obalama rijeke Oreto. Radi toga je poseve jasno, kako su kojekakovi talijanski razbojnici i briganti došli čak i iza svoje nečasne smrti kod Talijana do velikog ugleda!

Bijeli i crni kruh. Mnogo se sirotinje čuje, gdje uzdiše za bijelim kruhom. Istina liepo izgleda, ali nije zdrav. Puno je zdraviji crni raženi kruh. Od bielog kruha prave se gvale, jer je mekano pečen. Te gvale zalaze medju zube, a ni zeludcu ne čine dobro. Sjajekci crni kruh je najzdraviji, jer čvrsta kora njegova čisti zube i jača čeljusti, a probava je u zeludcu puno bolja nego od bielog kruha.

Nešta o sapunu. Nije sve dobro, šta je gospodsko. Kao što smo rekli za kruh isto vriedi i za sapun. Mnogi ljudi misle, da je mirisav sapun zdrav i dobar, ali se jako varaju. Nijedan lieknik ne pere ruke u mirisavom sapunu, jer zna, da mu to može škoditi. Najbolji je kućni sapun. On je doduse bez mirisa, ali puno bolji za zdravlje. Što je sapun stariji to je bolji.

Zadnje vijesti.

Poraz Engleza u Mezopotamiji.

London, 24. (D. u.) Izvještaj zapovjednika u Mezopotamiji javlja: Navala, koju smo poduzeli u jutru 23. travnja na lijevom

KAZALIŠTE CISCUTTI.

Danas utorak

na sveopći zahtjev

zadnja i definitivna

predstava filma.

Srcem i rukom za domovinu.

Isti će biti praćen Leharovom glazbom.

Cijene: Ulaznina 1 K po osobi, lože 2 K, sjedala 60 h, stajaci prostor 40 h, galerija 40 h. Početak u 4 i 5-45 sati.

brjegu Tigrisa protiv turskih položaja, izjalovila se je. 20. i 21. travnja, kao što i preko noći i u jutru 23. travnja uperili smo topovsku vatru na neprijateljski položaj. Uslijed poplave bilo je samo jednog brigadi moguće, da navali na kratkoj fronti. Iza napredovanja kroz močvare i poplavljena ušančenja provalismo u prvu i drugu neprijateljsku liniju. Nekojim je odijeljenjima da pače uspjelo, da prodru u treću liniju. Brigada nije međutim mogla odoljeti protunavali neprijatelja. Druge brigade, koje smo odaslali u pomoć, nisu mogle, da prekorače poplavljenog područja uslijed žestoke paljbe strojnih pušaka.

Potopljeni kitajski parobrod. 970 mrtvih.

Shanghai, (D. u.) Reuterov ured javlja: Kitajska se krstačica „Hailung“ sukobila kroz subotnje popodne, dok je pratila prijevoze četa na južne otoke otočja Čun, s parobrodom „Hainyu“ te ga je potonula. Od 1000 vojnika, što su bili na parobrodu i od posade spasilo se je samo 30 ljudi.

Potopljen talijanski parobrod.

Guernstown, 24. (D. u.) Talijanski je parod „Jozsef Agost Föherezeg“ bio potopljen od podmornice. Posada se je spasila.

(Jozsef Agost Föherezeg je parobrod riječkog parobrodarskog društva: „Levante“, Societa anonima ungherese di navigazione a vapore. Dug je 97 m., širok 14 m., vozio je 2680 tona. Bio je spušten g. 1904)

kasnije ih premjestiše u barake u Gmünd. Tamo se pojavise razne dječje opasne bolesti i djeca počela umirati, pa tako i meni dvojica odoše k Bogu. Brojavise mi u trst i ja otplutovah, da ih još jednom vidim, ako ne žive barem mrtve, ali ona bijahu već u hladnom grobu — i tu mi se oči suzama orose i stane ječati.

— Umirite se — pokušali da ga tješim — niješte vi jedini na svijetu nesretan! Ima roditelja, koji su jedinca sina u ratu izgubili, a tima je žalost neopisiva. Ufajte u Svemogućega, on će vratiti mir zemlji, podijeliti zdravlje vašoj supruzi i vi ćete opeta biti sretni na domaćoj grudi.

— Kasno će to biti! — usklikne on i okrenuv razgovor upita:

— Oprostite, koliko sata može biti i gdje se po prilici nalazimo?

Bilo se već dobro zamračilo i slabo svjetlo rasvjeljavalo je nasa kola. Vlak se spuštao bez stanke prama jugu.

— Sedam i pol sata — odgovorih ja pogledavši na moj hromometar, — brzo bit ćemo u Sv. Petru!

— Hvala — reče on i upre pogled kroz stakla prozora u narav, koju je noć bila počela pokrivoti svojim crnim platom. Gledao je u noć, ko u smrt... bio je smućen!

Vise vremena nijesmo zajedno govorili. Iza onog poluožbiljnog polušaljivog razgovora sa gosp. Omerom Kalkapanadakisom o milijunima, ovaj me je prizor tako ganuo, da sam nijesam znao o čemu bih naprijed s njim govorio. Sutili smo obojica, a vrijeme je prolazilo. Tako vlak dojuri na kolodvor Divača i meni se je bilo iskreati i prekrepati.

— Prijatelju ja vas pozdravljam — rekoh vojniku pruženom rukom, — budite jak i srečan i ne pustite se tuži, da vas svlada!

On uhvati desnicom moju ruku i odvrne: „Hvala, gospodine za društvo i utješivije riječi; da ste zdrav i sretan!“

Kad se u Divači ukreah na drugi vlak, dodjoh u odio, gdje nije bilo žive duše. Evo prilike, da čovjek maiko zadržimena i tako skrati put. I ja se rastegnah na klupu i zasпах. Probudih se jedva tamo negdje blizu Vodnjama. Na prvi mah činilo mi se, ko da sam sanjao o nekom milijunaru i o nekom nesretnom vojniku. Nu, odmah zatim uvidih, da to nije bio san nego zbilja. Digoh se na noge, sabrah misli te, kao onaj Grego, rekoh i ja „e che la cammini!“ A nije „kaminalo“ dugoo, jer se vlak doskora zaustavi na kolodvoru u Puli. Kako svatko može lahko slutiti, ja stigoš onamo od kud bijah otplutovao.

Ostalo, kazat će drugom prigodom.

Svoj k svome! Svoj k svome!
Kladište pokuštva
Filipa Barbalija
 PULA
 ulica Sisano broj 12.

Obavješćuju se cijenjene mušterije, da su prispjeli **gvozdeni sklapajući kreveti**, kao i **mali bijeli kreveti za djecu**. — Obavješćuje se također, da za dopunjak već bogatog skladišta, **prispjjeva odnosno pokuštvo svake vrsti**.

Izvršuje sve tapetarske popravke brzo i točno.
 Svoj k svome! Svoj k svome

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI.

Tko želi uložiti sigurno svoj novac na štednju, tko ima platiti „POSUJILNICI“ interes ili štogod na račun svog duga, tko bi htio u potrebi da digue koliko iz svog uloška kod „POSUJILNICE“,

taj neka se obrati

u „**Narodni Dom**“ (palača „ISTARSKE POSUJILNICE“) u II. kat na pi-sarnu Dra. L. SCALIER, odvjetnika i vojničkog branitelja, i to u svaki delavni dan od 9—12 prije te od 3—7 sati poslije podne.

Posuijnica plaća na uloške 4 $\frac{1}{2}$ % kamata.

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročadi

pod najvišim pokroviteljstvom Njegovog ces. i kralj. APOSTOLSKOG VELIČANSTVA.

RATNO OSIGURANJE!

Oglas i razjašnjenje!

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad čitave oboružane sile čuti ovijem potrebu, da upozori sve krugove i slojeve pučanstva na izvanrednu shodnost i na gospodarstveno značenje ratnog osiguranja, žurno preporučujući, da se takovo osiguranje sklopi.

Ratnim osiguranjem osigurava se život vojnika. skupa s ratnom pogibelju za jednu godinu. Ovo osiguranje života vrijedi dakle u potpunom opsegu i tada ako osiguralatelj umre u ratu ili ako umre uslijed rana, zadobivenih u ratu, ili uslijed bolesti, koje su ga spopale u ratu. Pošto ne treba liječničke preglebe, mogu svojta ili prijatelji kod kuće osigurati vojnika nalazećeg se u ratu.

Godinu dana poslije ratnog osiguranja može se — po želji — ratno osiguranje promijeniti u redovito osiguranje na život; kod toga uračuna se isplaćena premija ratnog osiguranja s polovicom u redovite osiguravajuće premije, razdijeljene na cijelu dobu osiguranja života.

Izvanredna shodnost i veliki gospodarstveni značaj takvog ratnog osiguranja jesu očiti.

Bit će malo njih ostalo kod kuće, kojih osobine i gospodarstvene priiite neće se biti znatno promijenile ili ne će biti ugrožene, ako vojnika zaleće smrt na časnom bojnem polju ili ako umre na posljednjama rana ili bolesti.

Niti država niti djela dobrotvornosti ne mogu u tom slučaju pružiti dostatne pomoći, ako obitelj izgubi iznenada hranitelja, roditelji svoj oslon.

Ovaj teski čas promjene u obiteljskom životu, nove uredbе za opskrbu žene, djece i roditelja mogu se ipak lakše podnijeti, ako je život pokojnika bio osiguran uspredno sa njegovim stališem i gospodarstvenim prilikama. Vrijednost osiguravanja života pojavlja se pak osobito kod ratnog osiguranja, koje se može još u zadnji čas sklopiti. Svotom od više tisuća ili također samo sto kruna, može se lako kojekakvu gospodarstvenu ranu zacijeliti, uzdržati stare sposobnosti zarade ili ostvariti nove, osigurati odgoj djece, omogućiti malu rentu ili poravnati dugove, koji doduše nebi teretili nuža u potpunoj životnoj snazi, ali koji bi možda teško zadlesili zaostale. Poznato je pak, kakvo značenje imade osiguravajuća policia za kredit.

Primjernim ratnim osiguranjem moći će se dakle, u koliko je moguće, osigurati budućnost zacaštali. Srce ratnika na bojištu olakšati će se, a njegovim dragima kod kuće, koji željno čekaju njegov povratak, oduzeti će se teška skrb.

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad čuti dakle potrebu, pospješivati sklapanje takvih ratnih osiguranja te izjavljuje, da je — u sporazumu sa c. kr. priv. društvom za osiguranje života Austrijski Phoenix u Beču, koje je jedino medju osiguravajućim i u Austriji posluženim društvima sklapa i ratna osiguranja za časnike i vojnike, nalazećih se već u ratu — spravna primati predloge za sklapanja takvih ratnih osiguranja. Za osigurane stranke postigle su se osobite pogodnosti, posebice snižene premije.

Osiguranje vrijedi za slučaj smrti u roku od jedne godine, izuzev samoubojstvo.

Osigurana svota isplatit će se potpunoma, ako je osigurani poginuo, ako podlegne posljednjama bolestii ili ozleda u ratu, ako ga neslane ili ako umre naravnom smrću u zarobljenstvu ili poslije svog povratka u tijeku jednogodišnje osigurovane dobe. Ovo razširenje osiguranja obulvača dakle takođerj sigurnost protiv kakve pogibelji unesenih kužnih bolesti i u prvim mjesecima iza svršenog rata.

Jednokratna premija za vojnike po zvanju i za one, koji su po zakonu obvezani na vojničku dužnost u tijeku dvanaestgodišnje vojničke dužnosti u pričuvii, iznosi 7% osigurane svote, za pučke ustase svake dobe i svake kategorije, dakle takođerj i za sve one, koji su tijekom rata na podlozi preglebe otišli u vojničku službu, samo 4 $\frac{1}{2}$ % osigurane svote.

Supruga pučkog ustase, koji se nalazi u vojsci, platit će ako n. pr. sklopi osiguranje za K 2000 jednokratnu premiju K 90.—. Pomoćna zaklada za udove i sirote priznaje suviše pogodnost onim rođinimama, koji uživaju državnu pripomoć za prehranu, da mogu plaćati premije u obrocima: kao polog ove isplate u obrocima predati će se državna pripomoć za prehranu.

Konačno, ako se osiguranje promjeni u obično osiguranje života, može se lako polovicu premije za ratno osiguranje uračunati u redovite premije za osiguranje života i tada, ako osiguranja života ne sklopi osigurani vojnii, već kakva njegova svojta.

Sirenjem ratnog osiguranja i dozvoljenim pogodnostima želimo, koliko je moguće, podupirati samopomoć u ratnoj opskrbi, koja se mora na svaki način pospješivati. Istodobno pak želimo, da bi se upotrijebila ova prilika za kašnju primjenu ovih ratnih osiguranja u redovita osiguranja života, e da se time uzgojno upliva na žiteljstvo i da se pospješ gospodarstveno tako potrebno sirenje osiguranja života.

C. kr. austrijska zaklada za udovice i siročad pozivlje dakle žurno sve, koji su zvani u ratnu službu, i svojte onih vojnika, koji su već u ratu, da se posluže pruženom mogućnošću ovog shodnog osiguranja.

C. kr. austrijska zaklada za udovice i siročad moli dalje sve poslodavce, da se kod ove toli kori-ne uredbе sjete i skrbi za obitelj svojih namještenika ili radnika, koji su u ratu.

Svako razjašnjenje daje se rado besplatno. Priloženi su opći uvjeti, po kojima se sklappaju osiguranja.

Neka niko ne kasni podložiti osiguranje što prije moguće. Obrazac zato šalje se zajedno s uvjetima za osiguranje kretnom poštu na točan naslov, ako ga se ne dobije kod općinskog ureda dotičnoga mjesta.

Sklopljeno osiguranje vrijedi, kad je premija plaćena, od dana kad je bilo predloženo. Ako bi slučaj bio, da se vojnii međuto razboli ili da bude ranjen, ipak je osiguran.

Do sada 165.000 osiguranih; 165.000.000 osigurane svote; cck 3 i pol milijuna isplaćenih udovicama i siročadi.

Prijave primaju svi c. kr. porezni i c. kr. poštanski uredi.

Predsjednik:

MAKSO grof WICKENBURG
 ministar iz. sl.